

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Etninių santykių sociologija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: lekt. Regimantas Juras	VU Filosofijos fakultetas, Sociologijos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius
Kitas (-i):	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Privalomas

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Rudens semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam
Išankstiniai reikalavimai: Klasikinės sociologijos teorijos, Šiuolaikinės sociologijos teorijos

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	50	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Ugdomos bendrosios kompetencijos:

- ▲ Kultūrinės įvairovės ir multikultūriškumo supratimas bei artikuliacija; nacionalizmo kaip modernybės fenomeno, susiduriančio su diskursyviais globalizacijos iššūkiais ir reikalaujančio atnaujinančio diskursyvaus požiūrio į kompleksiskus politikos, galios ir kultūros ryšius, supratimas.

Ugdomos dalykinės kompetencijos:

- ▲ Pagrindinių sociologinių nacionalizmo teorijų, kurios sudaro konceptualų etninių santykių analizės pagrindą, išmanymas;
- ▲ gebėjimas analizuoti istorinio tautinių visuomenių formavimosi Europoje ir pasaulyje procesus, įskaitant ankstyvąją lietuvių tautinės sąmonės ir savimonės identiteto formavimąsi ir dabartinius kompleksiško identiteto Europos Sąjungos sudėtyje formavimosi ypatumus;
- ▲ gebėjimas atpažinti ir nagrinėti socialines problemas, susijusias su tautinių visuomenių vidinės stratifikacijos ypatumais ir išorinėmis transformacijos galimybėmis.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Lyginamuoju aspektu mokės palyginti pagrindines sociologines nacionalizmo teorijas („modernistines“, „etnosimbolines“, nemarksistines, fenomenologines), gebės apibrėžti jų skirtumus ir panašumus, tarpusavio sąsajas.	<ul style="list-style-type: none"> - Į pokalbį įtraukianti paskaita - Probleminis dėstymas - Literatūros analizė - Diskusija seminaruose - Rašto darbo rašymas bei jo pristatymas 	<ul style="list-style-type: none"> - Dialogas - Rašto darbo parengimas ir pristatymas-gynimas - Atviri teminiai klausimai – testas
-Gebės identifikuoti pagrindines ir giminingas nacionalizmo sociologijos sąvokas, atpažinti ir apibrėžti nacionalizmo sociologijai reikantiškas problemas.		
-Gebės apibūdinti ir analizuoti istorinio tautų, įskaitant lietuvių, formavimosi ir		

raidos procesų Europoje ir pasaulyje ypatumus.		
- Gebės identifikuoti bei nagrinėti socialines problemas, susijusias su tautinių visuomenių formavimusi ir dabartiniiais prieštaravimais globalizacijos sąlygomis		
- Gebės suprasti aktualias šiuolaikinei sociologijai ir politikos filosofijai – pliuralizmo, tolerancijos, „naujojo tribalizmo“, kosmopolitizmo, viešosios sferos, pripažinimo, skirtingų pilietiškumo formų bei kitas – problemas		

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Pa skait os	K on su lta cij os	Se mi na rai	Pr at yb os	La bo rat or ini ai da rb ai	P r a k ti k a	Vi sa s ko nt ak ti ni s da rb as	Sa va ra nk iš k as da rb as	Užduotys
1. Pagrindinių sąvokų (<i>nacionalizmo, tautos, etninės grupės</i> , ir pan.) apibrėžimai: <i>istoriniai</i> aspektai.	2								Kohnas, Hansas. 1991. "Nacionalizmo prigimtis", <i>Filosofija. Sociologija</i> 3: 100-118; Valantiejus, Algimantas. 1991. "Sociologiniai nacionalizmo aspektai", <i>Filosofija. Sociologija</i> 3: 75-92; Ozkirimli, Umut. 2000. <i>Theories of Nationalism. A Critical Introduction</i> . London: Macmillan Press Ltd.: 12–56.
2. Pagrindinių sąvokų (<i>primordializmo, modernizacijos, valstybės, galios ir kultūros, kilmės, teritorijos, kalbos, istorijos</i>) apibrėžimai: <i>teoriniai ir metodologiniai</i> aspektai.	2								Gellner, Ernest. 1996. <i>Tautos ir nacionalizmas</i> . Vilnius: Pradai: 13–24. Hearn, Jonathan. 2006. <i>Rethinking Nationalism. A Critical Introduction</i> . Houndmills (Hampshire) and New York: Palgrave Macmillan: 1–19.

3. Anthony D. Smitho nacionalizmo samprata: tautinio idealo susiformavimas ir raida. Biurokratinio ciklo koncepcija. Etnosimbolizmo koncepcija.	5								Smith, Anthony D. 1994. <i>Nacionalizmas XX amžiuje</i> . Vilnius: Pradai. p. 8-24; 211-232; Smith, Anthony. 1999. <i>Myths and Memories of the Nation</i> . Oxford: Oxford University Press: 3-24; Smith, Anthony. 1998. <i>Nationalism and Modernism. A Critical Survey of Recent Theories of Nations and Nationalism</i> . London and New York: Routledge: 170-99.
4. R. Brubakerio <i>nacionalizmo</i> ir <i>pilietybės</i> apibrėžimai: Prancūzijos ir Vokietijos raidos modelių palyginimas.	1		4					3	Brubaker, Rogers. 1998. <i>Pilietybė ir tautiškumas Prancūzijoje ir Vokietijoje</i> . Vilnius: Pradai: 17-63.
5. Lietuvių tautinės sąmonės ir savimonės identiteto formavimasis XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje.	1							6	Valantiejus, Algimantas. 2001. „Dvi istorinio aiškinimo alternatyvos: Miroslavo Hrocho ir Czesława Miłoszo tezės“, <i>Sociologija: mintis ir veiksmai</i> . (1-2/6): 20-45.
6. Neomarksizmo koncepcijos: Tomo Nairno <i>netolygios raidos</i> ir Michaelo Hechterio <i>vidinio kolonializmo</i> tezės, pagrindiniai teiginiai.	2							4	Nairn, Tom. 1977. <i>The Break-Up of Britain. Crisis and Neo-Nationalism</i> . London: Lowe and Brydone Printers Ltd.: 329-63.
7. Ernesto Gellnerio nacionalizmo koncepcija: santykis tarp trijų kintamųjų dydžių – <i>valstybės</i> , <i>tautos</i> ir <i>kultūros</i> .	1		4					2	Gellner, Ernest. 1996. <i>Tautos ir nacionalizmas</i> . Vilnius: Pradai: 13-23.
8. Ernesto Gellnerio <i>agrarinės</i> visuomenės ir jos kultūros bruožų samprata. Ernesto Gellnerio <i>industrinės</i> visuomenės ir aukštosios kultūros samprata.	1							2	Gellner, Ernest. 1996. <i>Tautos ir nacionalizmas</i> . Vilnius: Pradai: 24-39; 40-69.
9. Ernesto Gellnerio nacionalizmo teorija: perėjimas iš <i>agrarinės visuomenės</i> į <i>industrinę visuomenę</i> .	1							5	Gellner, Ernest. 1996. <i>Tautos ir nacionalizmas</i> . Vilnius: Pradai: 70-90.
10. Benedicto Andersono nacionalizmo koncepcija	1							3	Anderson, Benedict. 1999. <i>Įsivaizduojamos bendruomenės: apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą</i> . Baltos lankos: 16-63
11. Anthony Giddenso <i>vėlyvosios modernybės</i> ir <i>savimonės identiteto</i> kaitos koncepcija.	3		2					7	Giddens, Anthony. 2000. <i>Modernybė ir asmens tapatumas. Asmuo ir visuomenė vėlyvosios modernybės amžiuje</i> . Vilnius: Pradai: 9-51.
13. Zygmunto Baumano <i>takiosios modernybės</i> ir <i>globalizacijos</i> koncepcijos.	3		2					7	Bauman, Zygmunt. 2007. <i>Globalizacija: pasekmės</i>

										žmogui. Vilnius: Apostrofa: 7-45.
14. Pierre'o Manent demokratijos samprata: <i>tautos ir demokratijos</i> sąsajos	2		2						7	Manent, Pierre. 2008. <i>Demokratija be tautų. Versus aureus</i> : 9-54.
15. Gerard'o Delanty kritinė <i>postnacionalitinės pilietybės</i> koncepcija: pagrindinės tezės ir jų interpretacija.	2								6	Delanty, Gerard. 2002. <i>Europos išradimas</i> . Vilnius: ALK: 13-32; 210-19.
16. Nacionalizmas, globalizacija, kosmopolitizmas. Ulricho Becko ir Danielio Chernilo koncepcijų skiriamieji bruožai. <i>Metodologinio nacionalizmo</i> samprata	3		2						7	Beck, Ulrich; Levy, Daniel; Sznajder, Natan. 2009. „Cosmopolitanization of Memory: The Politics of Forgiveness and Restitution“ in Magdalena Nowicka (ed.) <i>Cosmopolitanism in Practice</i> . Farnham: Ashgate: 111-30; Chernilo, Daniel. 2007. <i>A Social Theory of the Nation-State. The Political Forms of Modernity Beyond Methodological Nationalism</i> . London and New York: Routledge: 9-20.
	2								4	
17. Pranešimo parengimas ir pristatymas									15	Rašto darbas (2 puslapiai, 6000 sp. ženklų) iš temų sąrašo pasirinkta ir iš anksto suderinta tema.
18. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas		2							15	
Iš viso	32	2	16						50	85

Vertinimo strategija	Svoris, proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje paskaitų metu	30	Viso semestro metu	Aktyvus dalyvavimas diskusijose paskaitų ir seminarų metu; aiškūs ir argumentuoti atsakymai į klausimus.
Pranešimo – rašto darbo įvertinimas	20	Užsiėmimo, kuriam paskirta užduotis, dieną	Aiški ir nuosekli struktūra; kritinis santykis su pasirinkta nagrinėti tema, įtraukiami lyginamieji aspektai; darbo pristatymas ir argumentuotas gynimas seminario metu.
Egzaminas raštu	50	Semestro pabaiga, birželis	Egzamino metu kiekvienam studentui pateikiami du klausimai iš semestre nagrinėtų temų sąrašo.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
1. Anderson, Benedict	1999	<i>Įsivaizduojamos</i>		Vilnius: Baltos lankos

		<i>bendruomenės. Apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą</i>		
2. Bauman, Zygmunt	2007	<i>Globalizacija: pasekmės žmogui.</i>		Vilnius: Strofa
3. Brubaker, Rogers.	1998	<i>Pilietybė ir tautiškumas Prancūzijoje ir Vokietijoje</i>		Vilnius: Pradai
4. Giddens, Anthony	2000	<i>Modernybė ir asmens tapatumas. Asmuo ir visuomenė vėlyvosios modernybės amžiuje</i>		Vilnius: Pradai
5. Gellner, Ernest	1996	<i>Tautos ir nacionalizmas</i>		Vilnius: Pradai
6. Manent, Pierre	2008	<i>Demokratija be tautų</i>		Versus aureus
7. Smith, Anthony D.	1994	<i>Nacionalizmas XX amžiuje</i>		Vilnius: Pradai
8. Valantiejus, Algimantas	2001	„Dvi istorinio aiškinimo alternatyvos: Miroslavo Hrocho ir Czesławo Miłoszo tezės“, <i>Sociologija: mintis ir veiksmai</i>	(1-2/6): 20-45	
Papildoma literatūra				
1. Özkirimli, Umut	2000	<i>Theories of nationalism: a critical introduction</i>		New York: St. Martin's Press
2. Thompson, Andrew ir Fevre, Ralph	2001	„The national question: sociological reflections on nation and nationalism“, <i>Nations and nationalism</i>	(7/3): 297-315	
3. Valantiejus, Algimantas	1991	„Sociologiniai nacionalizmo aspektai“, <i>Filosofija. Sociologija</i>	(3): 75-92	
4. Valantiejus, Algis	2002	„The early Lithuanian nationalism: sources of its legitimate meanings in an environment of shifting boundaries“, <i>Nations and Nationalism</i>	(8/3): 315-334	
5. Valantiejus, Algimantas	2002	„Prietarų sociologija. Iracionalūs racionalaus aiškinimo klystkeliai. Antisemitizmas kaip sociologijos problema“, <i>Kultūros barai</i>	(4): 10-19. (5) : 11-20	
6. Valantiejus, Algimantas	2002	„Prietarų sociologija. Iracionalūs racionalaus aiškinimo klystkeliai. „Svetimasis“ kaip sociologinis tipas“, <i>Kultūros barai</i>	(7): 13-20. (8/9): 9-17	